

РЕЦЕНЗІЯ

завідувача кафедри ветеринарної хірургії імені академіка І. О. Поваженка
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
доктора ветеринарних наук, професора **МАЛЮКА Миколи Олексійовича**
на дисертацію **КОСТЮК Олени Сергіївни**
на тему: «**Гіпертрофічна кардіоміопатія свійського kota**
(поширення, прогноз та фактори ризику)»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»
галузі знань 21 «Ветеринарна медицина»

Актуальність обраної теми. Дослідження поширеності, перебігу і оцінка факторів ризику, удосконалення методів діагностики котів, хворих на гіпертрофічну кардіоміопатію є актуальними проблемами внутрішньої патології дрібних тварин. Окрім того, гіпертрофічна кардіоміопатія свійського kota має ряд спільних патоморфологічних особливостей з гіпертрофічною кардіоміопатією (ГКМП) людини. Тому дані ветеринарної медицини щодо перебігу хвороби, ускладнень і факторів ризику можуть бути корисні для розуміння ГКМП у людини.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна та практичне значення. Дисертація Олени Костюк підготовлена на основі власних експериментальних досліджень, які проведено методично правильно, із використанням класичних і сучасних методів досліджень (клінічні, рентгенографічні, ехографічні, статистичні). Дисертація є складовою частиною науково-дослідних робіт кафедри внутрішніх хвороб тварин Національного університету біоресурсів і природокористування України згідно з науковою темою: «Розробити методи комплексної візуальної діагностики внутрішніх хвороб дрібних домашніх тварин з використанням комп'ютерних технологій» (номер державної реєстрації 0112U001928, 2012–2024 рр.).

Достовірність наукових досліджень. Про достовірність одержаних авторкою результатів досліджень свідчать використані сучасні та новітні методи досліджень.

Повнота викладених матеріалів досліджень в опублікованих працях. Основні положення дисертації викладено у 10 наукових публікаціях, з яких стаття у закордонному виданні, проіндексованому у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection, 3 статті у науковому виданні, включеному до Переліку наукових фахових видань України, 2 статті в інших виданнях, 4 тези наукових доповідей.

Аналіз структури і змісту роботи. Оформлення дисертації оцінювалося відповідно до наказу Міністерства науки та освіти України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Дисертація складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, опису матеріалів і методів дослідження, результатів досліджень, аналізу і узагальнення результатів досліджень, висновків, пропозицій виробництву, списку використаних джерел та додатків. Робота ілюстрована 8 таблицями і 20 рисунками.

У дисертації Олени Костюк наведено результати комплексних досліджень котів, хворих на гіпертрофічну кардіоміопатію з використанням клінічних, рентгенографічних (рентгенографічне дослідження органів грудної порожнини), ехографічних (дослідження органів грудної порожнини та ехокардіографія), статистичних методів досліджень.

Здобувачка встановила, що потовщення міокарду лівого шлуночка не впливає на виживаність котів з ознаками кардіогенного набряку легень. Доведено, що співвідношення лівого передсердя до аорти $>2,2$, систолічна дисфункція лівого шлуночка і спонтанне контрастування крові є несприятливими факторами виживаності котів за кардіогенного

набряку легень. Дисертанткою розроблено бальну систему оцінки ступеня тяжкості ураження легень за кардіогенного набряку та доведено, що ураження паренхіми легень на 3–4 бали є фактором, що впливає на виживаність свійського kota за кардіогенного набряку легень.

Вперше встановлено, що пік загибелі котів з ознаками гіпертрофічної кардіоміопатії відзначається впродовж 2–3 років їх життя після встановлення діагнозу. У котів, що загинули впродовж 4-х років спостереження, частіше діагностовано серцеву недостатність. Ритм галопу, що виявлений у 66 % котів за кардіоміопатій, вказує на значне зниження еластичності міокарду, надає інформацію про ступінь тяжкості хвороби і є негативною прогностичною ознакою виживаності цих тварин.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які подано авторкою для публічного захисту. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування. Таким чином, у дисертаційному дослідженні відсутні порушення академічної доброчесності.

Питання для дискусійного обговорення. Під час вивчення матеріалів дисертації не виникло жодних зауважень стосовно методики проведення досліджень, їх суті та наукових висновків авторки, які цілком відповідають меті та завданням наукової роботи. Проте є зауваження до оформлення дисертації, які не зменшують наукового і практичного значення досліджень, зокрема:

1. На с. 22, 39, 48, 70, 74, 84, 92, 100, 101, 114 авторка дисертації використовує слово «протягом» – більш доречно використовувати «впродовж».

2. На с. 41 авторка пише «Частота поява раптової смерті у свійського kota». Правильно писати «частота раптової смерті».

3. На с. 50 підрозділ 2.3 має назву «Визначення гематологічних та біохімічних показників крові у котів», але у цьому підрозділі дисертантка описує тільки біохімічні показники. Слід пояснити, що Ви розумієте під визначенням «гематологічні показники»?

4. На с. 50 дисертантка пише, що для дезінфекції шкіри наносили 96 % розчин етилового спирту. Слід зауважити, що спирт для дезінфекції використовують 70 %.

5. На с. 57 вважаю некоректним вислів «у власників більшості коти даної групи».

6. На с. 64 дисертантка пише «у дослідної групи котів виявлено галопу». Правильно писати «виявлено ритм галопу».

7. У таблицях 3.2 (с. 61), 3.4 (с. 69) та 3.5 (с. 74) у контрольній та дослідній групах різна кількість тварин. Як Ви визначили достовірність і що тут є достовірним?

8. У дисертації зустрічаються помилки набору: наприклад, с. 90 «порушнь», с. 93 «доіз», с. 93 «коат», с. 113 висновок 5 «краження», с. 115 «поріз».

Питання до дисертантки:

– чому, на Вашу думку у групі тварин з ознаками ГКМП значну частку складали самці – 60 %;

– чому гіпертрофічна кардіоміопатія є більш поширеною серед котів породи британська короткошерста, порівняно із домашньою короткошерстою;

– чому шум у серці свійського kota не є ознакою захворювання серця і може з'являтися внаслідок стресу;

– чому за серцевої недостатності виникає асцит і гідроторакс;

– чому вірогідність виживання котів на другий рік життя після встановлення діагнозу ГКМП складає 50 %, а на третій рік лише 15 %.

Сподіваюсь, що дискусійні питання та висловлені зауваження сприятимуть додатковому науковому росту і вдосконаленню дисертантки.

Загальний висновок. Дисертація Костюк Олени Сергіївни на тему: «Гіпертрофічна кардіоміопатія свійського кота (поширення, прогноз та фактори ризику)» є завершеною науковою роботою, виконаною самостійно. Наукові положення, висновки і рекомендації характеризуються науковою новизною, теоретичним і практичним значенням, достатньо обґрунтовані. Зміст дисертації відповідає меті і поставленим завданням та повністю розкриває тему, за якою виконувалася робота.

За змістом і оформленням дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 року, наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її авторка Костюк Олена Сергіївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» галузі знань 21 «Ветеринарна медицина».

Рецензент завідувач кафедри ветеринарної хірургії імені академіка І. О. Поваженка Національного університету біоресурсів і природокористування України, доктор ветеринарних наук, професор **Микола МАЛЮК**